

Невеликий порядок цифр (соті відсотка, або базисні пункти), які характеризують внесок різних факторів до загального фінансового результату, не повинні вводити в оману: з урахуванням обсягу резервів, наприклад, торговельний ефект в абсолютному вимірі складає 48,2 млн. грн. на рік, а ефект аналізу – 86,8 млн. грн.

Факторний аналіз ефективності також є потужним інструментом виявлення можливих напрямів вдосконалення механізму управління золотовалютними резервами НБУ, якими на сьогоднішній день є аналітичний блок (аналіз та прогноз процентних ставок, курсів) та фронт-офіс (придбання спеціалізованого програмного забезпечення для підвищення ефективності торговельних операцій).

Р.С. Лисенко, Національний банк України

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ РУХОМ КОРОТКОСТРОКОВОГО КАПІТАЛУ

Гарячі гроші – це кошти іноземного походження, основною метою розміщення яких є отримання високого рівня доходів з мінімальним ризиком протягом короткого періоду часу.

Існують дві альтернативні гіпотези про ймовірний ефект від заходів контролю за рухом короткострокового капіталу:

1. Введення контролю за обмінними операціями є корисним інструментом політики для обмеження потоків капіталу та підвищення стабільності обмінного курсу (гіпотеза – лімітування “гарячих” грошей).

2. Введення контролю за капіталом може сигналізувати про несприятливі плани майбутньої політики, призводячи до втрати довіри, відтоку валюти та обвалу обмінного курсу (гіпотеза – “сигнал про погану політику”).

Існують наступні причини, які вплинули на рішення урядів різних країн щодо необхідності запровадження контролю і обмежень за припливом короткострокового капіталу:

1. Проведення заходів для забезпечення стабільності грошової одиниці в умовах відкритої економіки.

2. Проведення заходів, спрямованих на зміну структури платіжного балансу.

3. Збереження стабільного значення реального валютного курсу.

4. Зниження високого рівня інтервенцій центрального банку на валютному ринку.

5. Проведення заходів, спрямованих на захист еволюційного розвитку вітчизняного фінансового ринку.

Запровадження інструментів запобігання відтоку капіталу є неоднозначним у короткостроковому періоді і неефективним у середньо- і довгостроковому.

Розрізняють такі прямі заходи державного контролю і управління припливом короткострокового капіталу, що встановлюються законодавчо або правилами регулювання:

- прямі обмеження на прямі іноземні інвестиції резидентів за кордоном або нерезидентів усередині країни; обмеження на репатріацію прибутку і капіталу; обмеження, пов'язані із структурою власності;
- обмеження обсягів портфельних інвестицій у вигляді регулювання випуску та придбання цінних паперів резидентами за кордоном і нерезидентами всередині країни; обмеження на переведення дивідендів і доходів від капіталу, а також на переведення доходів між резидентами і нерезидентами. Метою цього заходу є зниження ризику зміни напрямку потоку шляхом обмеження величини капіталу, який дозволено вилучати з країни іноземним інвесторам протягом певного періоду часу;
- регулювання операцій зовнішнього боргу у формі встановлення абсолютного максимуму або введення податків на придбання боргових зобов'язань резидентами;
- обмеження на депозитні рахунки, які застосовуються щодо депозитів в іноземній валюті, що належать резидентам і нерезидентам, або депозитів у національній валюті, що належать резидентам за кордоном або нерезидентам за кордоном і всередині країни;
- інші обмеження, у тому числі обмеження на нерухомість і міграцію робочої сили.

Крім зазначених прямих методів регулювання, існує ряд ринкових, які можуть застосовуватися органами державного управління в межах програми щодо запобігання надмірного припливу іноземного капіталу:

- інтервенції центрального банку на грошово-кредитному ринку;
- лібералізація поточного рахунку;
- лібералізація відтоку капіталу;
- рух до плаваючої системи обмінного курсу;
- підтримання довгострокових фіскальних і монетарних цілей;
- наявність великої гнучкості державної політики.

Лисенко, Р.С. Теоретичні аспекти управління рухом короткострокового капіталу [Текст] / Р.С. Лисенко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. тез доп. IX Всеукраїнської науково-практичної конференції (9-10 листопада 2006 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2006. – С. 104-105.